

7. Měnové podmínky

Měnověpolitické sazby ve 3. čtvrtletí setrvaly na konstantní úrovni.

Ve 3. čtvrtletí 2022 se již dál nezvyšovaly měnověpolitické úrokové sazby. Dvoutýdenní repo sazba tak setrvala na 7,00 %¹, diskontní sazba na 6,00 % a lombardní na 8,00 %. Na vývoji kurzu koruny vůči euru byly patrné intervence proti oslabení, které ČNB provádí od poloviny letošního května. Kurz vůči euru se tak výrazněji nevychyloval (jen slabě posílil oproti 2. čtvrtletí o 0,3%) a dosáhl průměru 24,57 CZK/EUR za 3. čtvrtletí. Meziročně byl kurz silnější o 3,6 %. Naopak kurz koruny vůči dolaru pokračoval v trendu výrazného oslabování. Průměrný kurz koruny vůči dolaru ve 3. čtvrtletí dosáhl 24,4 CZK/USD a mezičtvrtletně tak oslabil o 5,4 %. Meziročně byl slabší o 12,8 %. Kurz koruny vůči dolaru oslaboval v průběhu celého čtvrtletí a v srpnu poprvé od prosince 2002 překonal nominální kurz vůči euru. Na počátku července dolarový kurz dosahoval 23,75 CZK/USD a kvartál zakončil na 25,18 CZK/USD.

Rostly úrokové sazby mezibankovního trhu.

Spolu s měnověpolitickými sazbami stagnovaly i úrokové sazby mezibankovního trhu. Ty po zvýšení repo sazby na konci června reagovaly v červenci navýšením, ale následně se už nehýbaly. Tříměsíční sazba PRIBOR tak ke konci září dosahovala 7,25 % a zvýšila se v průběhu 3. kvartálu o 0,61 p. b.² Obdobný byl vývoj u dalších typů sazeb. Výnosy dluhopisů se z červnových maxim během letních měsíců snižovaly a přes opětovné zářijové navýšení končily 3. čtvrtletí níže, než začínaly. Úrokové sazby na dluhopisech s krátkodobou splatností ke konci září dosahovaly 5,9 % a byly nižší o 0,36 p. b., ty se střednědobou splatností byly úročeny 5,06 % (-0,43 p. b.) a dlouhodobé dluhopisy měly průměrnou sazbu 4,72 % (-0,4 p. b.).

Zvyšovalo se úročení klientských vkladů včetně běžných účtů.

Úrokové sazby klientských účtů se dál zvyšovaly. Nejmarkantnější to bylo u vkladů s dohodnutou splatností, kde se úročení celkově zvýšilo o 0,74 p. b., a ke konci září dosahovalo průměru 6,08 %. Posun vzhůru se ale dotkl i úrokových sazeb jednodenních vkladů, které zahrnují některé typy spořicíh účtů (o 0,3 p. b. na průměrnou hodnotu 1,07 %). U běžných účtů se průměrné úročení zdvojnásobilo na 0,16 %, což je nejvíce od konce června 2014. Nefinanční podniky už dříve mohly využít vyšších sazeb na běžných účtech, než měly domácnosti, a také v průběhu 3. čtvrtletí zde úročení vzrostlo o 0,18 p. b. na 0,88 %. Vklady s dohodnutou splatností nefinančních podniků byly ke konci září v průměru úročeny 6,45 %, což představuje nárůst o 0,65 p. b. Dál pokračoval velmi netypický odliv finančních prostředků z netermínovaných vkladů. Meziročně poklesl jejich objem o více než desetinu a za 3. čtvrtletí se snížil o 3,2 %, což je 139,6 mld. korun. Naopak se navýšoval objem termínovaných vkladů (meziročně o 79,2 %, za 3. čtvrtletí došlo k 11,0% přírůstku, což odpovídá 216,4 mld. korun). Z pohledu jednotlivých sektorů je patrné prudké zpomalování meziročního nárůstu objemu vkladů domácností³. O více než čtvrtinu meziročně vzrostly vklady finančních institucí a také vládních institucí. To souvisí s navýšením vládního dluhu nad skutečnou potřebu financování, ke kterému došlo ve 2. čtvrtletí. Vládní instituce získané prostředky uložily ve formě oběživa a vkladů.

Na hypotečním trhu dál pokračovalo zpomalování.

Náklady na úvěry pro domácnosti se také dál zvyšovaly. Průměrná úroková sazba úvěrů na spotřebu do konce září navýšila o 0,86 p. b. a dosáhla 9,7 %, což je nejvíce od prosince 2016. Také se zdražovaly úvěry na bydlení. Průměrné úročení úvěru na nákup bytové nemovitosti vzrostlo o 0,46 p. b. na 4,89 %. V závislosti na fixaci se přitom sazba pohybovala od 4,19 % pro fixace mezi 5 a 10 lety přes 5,13 % u nejoblíbenější fixace mezi 1 a 5 lety až po 6,25 % u krátkodobých úvěrů s fixací do 1 roku. Zvyšující se úrokové sazby i všeobecná nejistota ohledně dalšího ekonomického vývoje se podepsaly i na růstu objemu poskytnutých úvěrů. Objem úvěrů na spotřebu byl ke konci

¹ Není-li uvedeno jinak, je zdrojem údajů v této kapitole databáze ARAD České národní banky. Hodnoty směnných kurzů jsou rovněž převzaty od ČNB.

² Není-li uvedeno jinak, je změnou úrokových sazeb myšlen rozdíl mezi hodnotou ke dni 30. 9. 2022 a 30. 6. 2022.

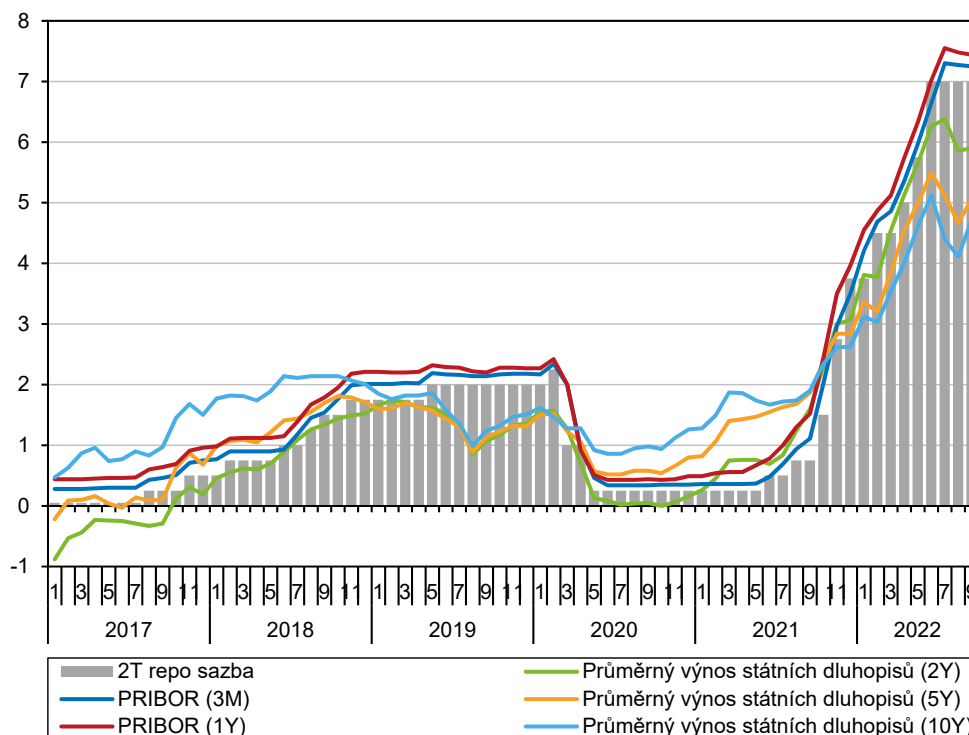
³ Obyvatelstvo včetně živnostníků.

září meziročně vyšší o 6,1 %. Přírůstek tak zpomalil. Jeho výše je srovnatelná s konjunkturálním obdobím 2018–2019 s tím rozdílem, že aktuálně výrazně zaostává za prudkým růstem cenové hladiny. Objem úvěrů poskytnutých na bydlení byl ke konci září meziročně vyšší o 6,8 %. Z toho samotné hypoteční úvěry vzrostly o 7,0 %, což bylo nejméně od března 2015. Nové hypoteční úvěry⁴ ke konci 3. čtvrtletí dosahovaly přibližně třetiny úrovně ze září 2021. Zatímco nové úvěry se propadly na 18 % loňské úrovně a refinancované úvěry na 14,9 %, ostatní nová ujednání dosahovala dvou třetin loňského objemu. To ukazuje na pokračující aktualizace smluv uzavřených během hypotečního boomu v posledních letech, tentokrát ale s výrazně vyššími sazbami.

Klesl objem korunových úvěrů a pohledávek týkajících se nefinančních podniků.

Úvěry pro nefinanční podniky do 7,5 milionu korun byly ke konci září průměrně úročeny 8,2 %. To je mezičtvrtletně více o 1,2 p. b. a meziročně o 4,43 p. b. Úvěry mezi 7,5 a 30 miliony byly v září úročeny 7,21 % (+0,65 p. b. mezičtvrtletně a +4,27 p. b. meziročně). Největší úvěry nad 30 milionů měly průměrnou úrokovou sazbu ve výši 8,53 % (+0,38 p. b. mezičtvrtletně a +6,79 p. b. meziročně). Celkový objem úvěrů a pohledávek týkajících se nefinančních podniků byl ke konci září meziročně vyšší o 7,9 %. Zatímco úvěry v korunách se ale propadly o 10,8 %, ty denominované v cizích měnách se zvýšily o 45,5 %⁵. Půjčky v cizí měně tvořily ke konci září 44,8 % úvěrů a pohledávek. Z hlediska jednotlivých odvětví nejvíce meziročně narůstal objem úvěrů poskytnutých v peněžnictví a pojišťovnictví (19,8 %), ve velkoobchodě, maloobchodě a opravách a údržbě motorových vozidel (19,0 %) a ve veřejné správě a obraně, povinném sociálním zabezpečení, vzdělávání, zdravotní a sociální péči (10,7 %).

Graf č. 16 Tržní úrokové sazby (v %)

Zdroj: ČNB

⁴ V nových smlouvách jsou zahrnuty i refinancované úvěry a ostatní ujednání (v roce 2020 to byly odklady splátek, v loňském roce impuls k růstu dodávala možnost předčasného refinancování bez sankce). Refinancované úvěry zahrnují stávající smlouvy sjednané nově u jiné banky, zatímco ostatní nová ujednání jsou stávající smlouvy sjednané s novými podmínkami u stejné banky.

⁵ Úvěry v cizí měně začaly prudce růst po začátku opětovného zvyšování měnověpolitických sazeb v červnu 2021. Do konce září 2022 narostl jejich objem o 209,9 mld. korun (57,9 %).

